

Mamografi Davran?? De?i?im Süreci Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Mamografi Davran?? De?i?im Süreci Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25520>

Özet

Mamografi Davran?? De?i?im Süreci Ölçe?i (MDDSÖ), kad?nlar?n mamografi tarama davran??lar?n? ve bu davran??n hangi a?amalar?nda bulduklar?n? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmif bir uyarlama aracd?r. Ölçek, toplam 22 maddeden ve dört temel alt boyuttan olumaktadır. Temel olarak, bireylerin bilgi edinme, ileti?im kurma, düzenli tarama kararı?l???, sa?lık sistemlerinden kaç?nma e?ilimleri ve mevcut tarama davran??lar?n? ölçmeyi hedefler.

Ölçe?in Türkçeye adaptasyonu Sinem Sezen taraf?ndan 2017 y?l?nda bir yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekte?tirilmi?tir. Yap?lan faktör analizi çal??malar?, ölçe?in yap? geçerli?ini desteklemekte ve toplam varyans?n önemli bir kısm?n? (%63) açıklamaktadır. MDDSÖ, sa?lık psikolojisi ve halk sa?l?? alanlar?nda meme kanseri taramas?na yönelik davran??sal engelleri ve te?vik edici faktörleri belirlemede önemli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Mamografi, Davran?? De?i?imi, Davran?? De?i?im Süreci, Meme Kanseri Taramas?, Sa?lık Psikolojisi, Ölçek Uyarlama, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Sinem Sezen

Amaç

Mamografi Davran?? De?i?im Süreci Ölçe?i'nin temel amac?, kad?nlar?n mamografi tarama davran??lar?na yönelik tutumlar?n?, niyetlerini ve mevcut davran?? durumlar?n? ölçmektir. Bu ölçek, özellikle bireylerin sa?lık tarama davran??lar?n? etkileyen psikososyal süreçleri ve engelleri belirlemek için tasarlanm??tır. Ölçek, davran?? de?i?iklik?i teorileri çerçevesinde, bireylerin hangi a?amada (niyet, haz?rl?k, eylem vb.) oldu?unu tespit etmeye yardımcı olur.

Ölçek, sa?lık profesyonellerine ve ara?t?rmac?lara, meme kanseri taramas? fark?ndal??n? art?rmaya yönelik müdahale programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmede veya bireyleri mamografi çekirtmeye te?vik etme sürecindeki ki?iselle?tirilmif stratejileri geli?tirmede somut veriler sunar. Bu sayede, tarama oranlar?n?n yükseltilmesi hedeflenir.

Yap?

MDDSÖ, davran?? de?i?iklik?i modelleri ba?lam?nda, bireyin mamografi tarama davran??n? gerçekte?irmeye yönelik haz?rl?k düzeyini ve bu süreçteki psikolojik engelleri ölçen 22 maddeden ve dört ana alt boyuttan oludur. Bu yap?, sadece mevcut davran?? de?il, aynı zamanda

gelecekteki tarama kararları ve sağlık sistemleriyle etkileşim biçimini de kapsar.

Ölçeğin alt boyutları ve odaklandığı temel yapıları şunlardır:

Bilgi Edinme, Paylaşım ve İletişim: Bireyin mamografi hakkındaki bilgiyi yayma ve paylaşma eğilimi ile sosyal çevresiyle iletişim kurma becerisi.

Düzenli Tarama Kararları: Bireyin düzenli tarama yapma niyetine ve bu taramanın faydasına olan inancı.

Sağlık Bakım Sistemlerinden Kaçınma: Bireyin sağlık hizmeti almaktan veya doktora gitmekten kaçınma düzeyi ve bu sistemlere yönelik olumsuz tutumları.

Düzenli Tarama Davranışı: Bireyin mamografi çektirmenin kadın sağlığı açısından önemine dair genel inancı ve mevcut tarama alışkanlıkları.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini de?erlendirmek amacıyla hem açıksal faktör analizi (AFA) hem de doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır. Yapılan analizler, ölçeğin orijinal yapıya uygun olarak dört alt boyuttan oluştuğunu doğrulamıştır.

Yapısal analizler sonucunda, MDDSÖ'nün toplam varyansın %63'ünü açıkladığı tespit edilmiştir. Bu oran, psikometrik araçlar için kabul edilebilir bir düzeyde olup, ölçeğin davranış de?i?im süreci yapısını başarıyla bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir. Faktör yüklerinin ve uyum indekslerinin kabul edilebilir sınırları içinde olduğu raporlanmıştır.

Güvenirlik

MDDSÖ'nün iç tutarlılık güvenilirlik analizleri, ölçeğin genel olarak yüksek bir güvenilirliğe sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ölçeğin tamamı için hesaplanan Cronbach Alfa değeri **0,93** olarak bulunmuştur; bu, mükemmel yakın bir iç tutarlılığa işaret eder.

Alt boyutların güvenilirlik katsayıları ise, yapısal tutarlılık destekleri niteliktedir:

Bilgi Edinme, Paylaşım ve İletişim: **0,92**

Düzenli Tarama Kararları: **0,84**

Sağlık Bakım Sistemlerinden Kaçınma: **0,78**

Düzenli Tarama Davranışı: **0,64**

Bu değerler, alt boyutların büyük çoğunluğunun güçlü bir iç tutarlılığa sahip olduğunu gösterirken, "Düzenli Tarama Davranışı" alt boyutunun kabul edilebilir alt sınırdaki (0.64) bir güvenilirlik sunduğunu belirtmektedir.

Faktör Analizi

Mamografi Davran?? De?i?im Süreci Ölçe?i'nin yap?sal geçerli?ini incelemek amacıyla gerçekleştirilen analizlerde, ölçe?in 22 maddesinin, teorik olarak beklenen dört faktörlü yap?y? korudu?u tespit edilmi?tir. Hem Aç?klay?c? hem de Do?rulamay?c? Faktör Analizi sonuçlar?, Türk popülasyonunda kullan?lan bu uyarlama formunun geçerli bir ölçüm yap?s?n? sergiledi?ini göstermi?tir.

Analizler sonucunda, dört faktörün toplam varyans?n %63'ünü aç?klamas?, faktör yap?s?n?n güçlü ve anlamlı oldu?unu kan?tlamaktadır. Bu sonuçlar, MDDSÖ'nün faktör analizi aç?s?ndan sağlam bir psikometrik temele sahip oldu?unu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçe?i

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe

Population Group: Kad?nlar

Age Group: Mamografi tarama ya? aral???ndaki yeti?kin kad?n popülasyonu.

Population Details: Meme kanseri tarama davran??lar?n? de?erlendirmeye ihtiyaç duyan, genellikle 40 ya? ve üzeri kad?n popülasyonu.

Test Methodology: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?r. Derecelendirme sistemi ?u ?ekildedir: (1= **kesinlikle kat?lm?yorum** - 5= **kesinlikle kat?l?yorum**). Yüksek puanlar, ilgili davran?? veya tutumun daha güçlü oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Meme Kanseri, Sa?lık Davran???, Davran?? De?i?imi, Psikometri, Yap? Geçerli?i, Güvenirlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: sinemkoksalsezen@gmail.com

Correspondence Address: Celal Bayar Üniversitesi, Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, Manisa (Tez

Kayna??)

??zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in adaptasyon ve psikometrik geçerlik/güvenirlik çal??mas? **2017** y?I?nda tamamlanm??t?. Kullan?m izinleri ve telif haklar? için sorumlu yazar Sinem Sezen ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: [mamografi-davranis-degisim-sureci-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Sezen, S. (2017). *Mamografi Davran?? De?i?im Süreci Ölçe?inin (MDDSÖ) geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?* (Yay?mlanmam?? yüksek lisans tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Sa?I?k Bilimleri Enstitüsü, Manisa.

Mamografi Davran?? De?i?im Süreci Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek 22 madde ve dört alt boyuttan olu?maktadır:

Bilgi edinme, payla??m ve ileti?im (10m): En az bir ki?iye daha mamografiden bahsedebilirim

Düzenli tarama kararı?I??? (5m): Mamografi çektirirsem kendimi daha iyi hissedece?imi dü?ünüyorum

Sa?I?k bak?m sisteminden kaç?nma (3m): Hasta oldu?umda doktora gitmektense kendi kendimi tedavi etmeye çal??r?m.

Düzenli tarama davran??? (4m): Mamografi çektirmenin kad?n sa?I??? aç?s?ndan önemli oldu?unu dü?ünüyorum.